

6.2. Amaliy mashg'ulot. Ekosistemaning tarkibiy qismlarini aniqlash

3. Quyidagi tushunchalarga ta'rif bering va misollar keltiring.

Jamoaning tarkibiy qismi	Ta'rif	Misol
Fitotsenoz		
Zoosenoz		
Mikosenoz		
Mikrobiotsenoz		

Tahlil. Ekologik tushunchalarni ta'rfi bilan muvofiqlashtiring.

T/r	Ekologik tushunchalar	Javob	Ta'riflar
1	Fitotsenoz	A	Ekosistemaning abiogen tarkibiy qismi
2	Redutsentlar	B	Tirik organizmlar tomonidan o'zgartirilgan ma'lum turdagi o'simlik va hayvon turlari yashaydigan hudud
3	Biotsenoz	D	Tirik organizmlar tomonidan hali o'zgarmagan, o'z tuprog'i, iqlimiga ega ma'lum hudud
4	Produtsentlar	E	Biotsenozlarning o'rin almashishi
5	Ekotop	F	Biotop tarkibidagi tirik organizmlar
6	Klimatop	G	Organik birikmani iste'mol qiluvchilar
7	Konsumentlar	H	Ekosistemaning tirik organizmlar faoliyati natijasi hisoblangan tarkibiy qismi
8	Ekologik suksessiya	I	O'lik organik birikmalarni mineral tuzlargacha parchalovchi geterotrof organizmlar
9	Edafotop	J	Organik birikmalarni hosil qiluvchilar
10	Biotop	K	Ekosistemaning yashil o'simliklari

Sintez. Ekosistema tarkibiy qismlari o'rtasidagi o'zaro aloqalarni o'rnating va ko'rsatkichlar orqali ifoda eting. Mazkur aloqalarni izohlang. Misollar keltiring.

Baholash. Ekosistemada redutsentlar sonining keskin kamayishi qanday ekologik oqibatlariga olib keladi? Yer yuzida barcha redutsentlarning yo'qolishi natijasida qanday o'zgarishlar sodir bo'lishi mumkin?

6.2. AMALIY MASHG'ULOT. EKOSISTEMANING TARKIBIY QISMLARINI ANIQLASH

Maqsad: ekosistemalarning tarkibini aniqlash, tabiiy va sun'iy ekosistemalarni qiyosiy o'rganish.

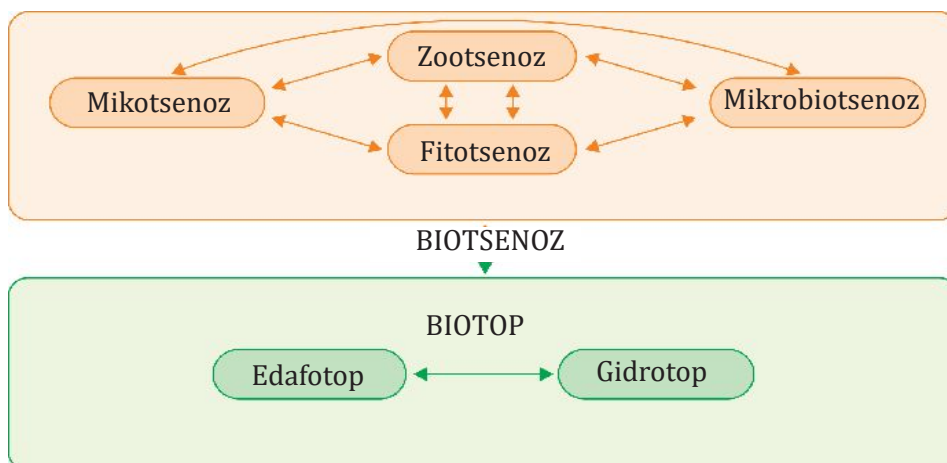
Ishning borishi

1. Ekosistemalar tarkibini aniqlash yuzasidan topshiriqlar.
2. Tabiiy va sun'iy ekosistemalarni qiyosiy o'rganishga doir topshiriqlar.
3. Xulosa.

1-topshiriq. Ekosistemalarning tarkibini sxemada aks ettiring. Sxemani ish daftaringizga chizing.

Ekosistema				
Biotop		Biotsenoz		

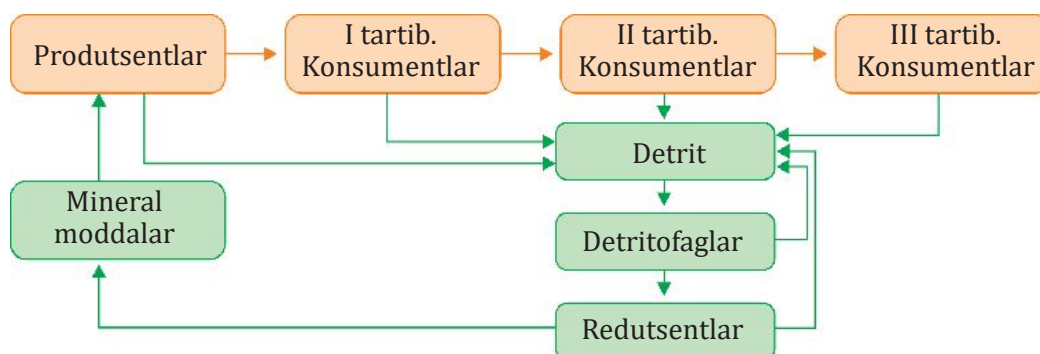
2-topshiriq. Ekosistemalarning tarkibiy qismlari o'rtasidagi bog'liqlikni tushuntiring, har bir bog'lanishlarga misollar yozing.

3-topshiriq. Biotsenozning funksional guruhlari va ularning vakillari o'rtasidagi muvofiqlikni aniqlang. Javoblaringizni ish daftaringizga yozing.

Funksional guruhlar	Vakillar	
1) Producers.	1) qoqio't;	7) yomg'ir chuvalchangi;
2) Konsumentlar.	2) bug'u;	8) lishaynik;
3) Redutsentlar.	3) zog'ora baliq;	9) oq zamburug';
	4) laminariya;	10) buzoqbosh;
	5) dafniya;	11) ammonifikator bakteriya;
	6) temir bakteriyasi;	12) oddiy amyoba.

4-topshiriq. Biotsenozning funksional guruhlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tushuntiring. Har bir bog'lanishlarga misollar yozing.

5-topshiriq. Ekosistemada redutsentlar sonining keskin kamayishi qanday ekologik oqibatlariga olib keladi?

6.2. Amaliy mashg'ulot. Ekosistemaning tarkibiy qismlarini aniqlash

6-topshiriq. Tabiiy va sun'iy ekosistemalarga misollar keltiring. Jadvalni ish daftaringizga chizing.

Tabiiy ekosistemalar	Sun'iy ekosistemalar

7-topshiriq. Tabiiy va sun'iy ekosistemalarni qiyosiy taqqoslang. Jadvalni ish daftaringizga chizing.

Taqqoslanadigan jihatlar	Tabiiy ekosistemalar	Sun'iy ekosistemalar
Biologik xilmaxillik		
Moddalar va energiya almashinuvi		
Tashqi muhitdan moddalarning kirish zaruriyati		
Oziq zanjiridagi trofik darajalar soni		
Energiya manbai		
Barqarorligi		
O'z-o'zini boshqarish xususiyati		
Tanlanish turi		

8-topshiriq. Tabiiy va sun'iy ekosistemaga qiyosiy tavsif bering.

Archazor o'rmon	Umumiy jihatlari	Paxta dalasi

